

הכונס פרק ששי בבא קמא

ס.

עין משפט
נר מצוה

נב א מיי פ"ד מהל' מקי
ממון הלכה ז ועין
בשגות זמ"מ סגמ עשין
סו טושיע"ז ח"מ סימן ט"ז
סעיף ט ועיין שם בבב"ה
זכ"ל:
ב רב אלפס במקומו ועוד
כ"ד פ"ב דף קפ"ו:
ג ג ד מ"י שם הל' ח
טושיע"ז שם סעיף ב:

לענין רש"י

פלי"א [פ"א] ינה.

מוסף רש"י

סלתא. ע"ס קטנים
דקיס. דה"ל ודאי פושע
הוא (לעיל בב.). דמלאכת
מהשבת אסרה תורה.
שנסמכה פרשת שבת
למלאכת המשק מחקל
והאט מלאכת מחשבת
כתיב (ב"צח ג') שהעשה
אותה ממחין למלאכה
גמורה אלא שגג בשבת או
סבור שמלאכה זו מותרת
(ובחים מו.) וכע"ז חגיגה
(ג) שחשב לעשות זאת
(סנהדרין טו.) שחשב
ותמחין למלאכה זו ענמה
(ברכות י"ט.)

מלא. ע"ס דקיס: ניב. כשאדם מדבר מנוגע שפתיו ורוח יוצא: נהיו נורס. דהיינו משום מלאכה בשבת אע"פ שהרוח מסייעתו כשהוא מנגזר התוצאה ברחם שקורין פלי"א: מלא אחר. דלא אהני איהו: כגון שנייה ברוח היתה הרוח נושטת בחזקה ולא היה מבעיר בך ובאחתה רוח שאינה מנויה ולבנתו דמילתא דלא סליק אדעתא הוא. אכל זורה לענין שבת סגי לה ברוח מנויה ולהכי איכין: אמרם אמורי. לשון אישתא דמירתא (שבת דף סז.) חמימות. כלומר שלא נפש ממט אלף כנשימה כדרך המחמט כנשימתו את ידיו דאין זה ליצוי כלל: מלאכה מחשבת. נתקיימה מהשבתו דמיחא ליה ברוח מסייעתו: בותני' או עפר. לחכה נירו ומתקלקל: גב' דשיחא אש גזייהו. אין בני אלס מזהרין בהן ללכך עומדין הלך איכה למימר זה פשע: אכל גדיש נו'. דליכא למימר לטוס היה: ונר"ן. פלוגתא דרבי יהודה צהלי פירקא (ד' סא): כל זעלי קומה. ח"ף זעלי חיים ואילנות: נירו. חרישה של מורע. סכסוך שייך לצניס לחכה בשאר דברים: הוס אמינא מה שצדקה. תצואה קאמר קרה ולא קרקע ממט להכי כתב קמה צהלי דהשתא אחרני שדה לגופה של קרקע: הכי גרסינן כולי האי נמי לאין דומין. כלומר להצל חשודים הצדיקים שקודמים לפורענות: טויעוסא הוא. שלל ילאו צרעה העמידה לכל דכמיז כו': כ

ליבה ולבתה הרוח אם יש בליבוי בדי לבבות חייב ואם לאו פשור. בשאין ברוח צפני ענמו כדי ללבות מיירי דלי צשיש צו כדי ללבות אפילו כשיש בליבוי המלכה כדי ללבות למה יתחייב דבלאו איהו נמי היה הולך ומזיק אלא ודאי כשאין ברוח כדי ללבות מיירי ולכן כשיש בליבוי כדי ללבות חייב המלכה כי הוא עשה הכל דהוה ליה כמו זה יכול זה אינו יכול דחשיב אינו יכול מסייע שאין בו ממש צפרק המלניע (שבת ד' גז. וסס) וחס אין בליבוי כדי ללבות אע"פ שגם ברוח אין כדי ללבות פטור דלא מיחייב משום אשו אלא אם כן עשה כל כך צפני ענמו צלו אלו סט הרוח או דבר אחר שיכול להזיק ברוח מנויה אחר גמר המעשה שלו דהכי משמע המבעיר את הצערה שצפני ענמו עשה את הצערה שיכול להזיק ברוח מנויה ולכן כאן פטור דבלאו ליצוי לא היתה יכולה להזיק והליצוי דהיינו גמר עשייתה לא עשה המלכה צפני ענמו ופריך אמחי פטור ליהו כשעושה הליצוי ע"י קיוע הרוח כאילו עשה צפני ענמו כמו לענין שבת דחשיב זורה ורוח מסייעתו כעושה צפני ענמו ומשני צחי הכל צמאי עסקין כגון שליכה מצד אחד פטור חייב שצדקה ודאי אמר ר"נ אמר ר"נ דתני מאן דתני ליבה לא משתבש דכתיב ובלבת אש ומאן דתני ניבה לא משתבש דכתיב בורא ניב שפתיים: לבתה הרוח כולן פטורין: ת"ר ליבה ולבתה הרוח אם יש בליבוי כדי ללבותה חייב ואם לאו פטור אמאי ליהו (ב) כוורה ורוח מסייעתו אמר אביי הכא במאי עסקין כגון שליכה מצד אחד ולבתו הרוח מצד אחר רבא אמר כגון שליכה ברוח מצויה ולבתו הרוח ברוח שאינה מצויה ר' זירא אמר כגון דצמרה צמורי רב אשי אמר כ"י אמרינן זורה ורוח מסייעתו ה"מ לענין שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה אבל הכא גרמא בעלמא הוא וגרמא בנוקין פטור: בותני' השולח את הבערה ואכלה עצים או אבנים או עפר חייב שנאמר כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבעיר את הבערה: גב' אמר רבא למה לי דכתב רחמנא קוצים גדיש קמה ושדה צריכי דאי כתב רחמנא קוצים ה"א קוצים הוא דחייב רחמנא משום דשכיח אש גבייהו ושכיח דפשע אבל גדיש דלא שכיח אש גבייהו ולא שכיח דפשע אימא לא ואי כתב רחמנא גדיש הוה אמינא גדיש חייב רחמנא משום דהפסד מרובה הוא אבל קוצים דהפסד מועט אימא לא קמה למה לי מה קמה בגלוי אף כל בגלוי ולר' יהודה דמחייב אנוקי טמון באש קמה למה לי לרבות כל בעלי קומה ורבנן לרבות כל בעלי קומה מנא להו נפקא להו מאו הקמה ורבי יהודה או מיבעי ליה לחלק ורבנן לחלק מנא להו נפקא להו מאו השדה ורבי יהודה אידי דכתב רחמנא או הקמה כתב או השדה שדה למה לי לאתויי ילחכה נירו וסכסכה אבניו ולכתוב רחמנא שדה ולא בעי הנך צריכא דאי כתב רחמנא שדה הוה אמינא מה שבשרה אין מידי אחרינא לא קמ"ל אר"ש בר נחמני א"ר יונתן אין פורענות באה לעולם אלא בזמן שהרשעים בעולם ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר כי תצא אש ומצאה קוצים אימתי אש יוצאה בזמן שקוצים מצוין לה ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר ונאכל גדיש ואכל גדיש לא נאמר אלא ונאכל גדיש שנאכל גדיש כבר: תאני רב יוסף מאי דכתיב ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר: תאני רב יוסף כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים ולא עוד אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה שנאמר והכרתו ממך צדיק ורשע בכי רב יוסף כולי האי נמי לאין דומין א"ל אביי טיבותא הוא לגבייהו דכתיב כי מפני הרעה נאסף הצדיק אמר רב לעולם

אם יש בליבוי צפני ענמו כדי ללבות חייב ואם לאו פטור אע"פ שצפני ענמו הרוח מלכה דלא היה ליה לאסוקי אדעתיה שמתקרב נשיבת הרוח לזימור שלו ויסמייע על ידה ללבות דלא שכיח שמתקרב נשיבת הרוח עם הזימור לסייעו כי הם מתקלקלים זה את זה אע"פ שישם מצד אחד כי הזימור חס והרוח קר: רב אשי אמר כי אמרינן זורה ורוח מסייעתו הני מילי לענין שבת דמלאכת מחשבת והגורס (א) (אלא) הצערה ע"י רוח המסייעתו ולהכי חשיבה הא גרמא לענין האש ככל שאר גרמות דק"ל גרמא צמקין פטור ומר בר רב אשי דפריך גזי רקתא צלא יחפור (ב"צ דף כו. וסס) מלי שנא מורסה ורוח מסייעתו מלי סבר כרז אשי דהכל דהתם לענין חיוצ הרחקה חשיב גירי דיליה וצריך להרחיק ואפי' (ג' ר' יוסי כמו הרחקה סולם מהשוכן חשיב גירי דיליה לענין הרחקה אע"ג דלא חשיב ליה התם אלא גרמא דפטור מתשלומין מ"מ חסור וצריך להרחיק וג"ל היולא מתחת הפטיש דחשיב מניק משום דמיחא ליה דחיוצ ומכה צכח כל כך שאחר גמר כחו חיק ברוח מנויה ואף משני צלי חסור ולא רזה להעמיד שמכה כל כך צכח עד שמויק שבת אכל צלו רוח דאס כן לא הוה מני לה גזי נוקין דאש אלא גזי נוקין דאש: והכא גרמא בנוקין. מתוך כך נראה דאם שנת הביאו ע"ס ואור וליצוי שנייה ואין בכל אחד כדי ללבות פטור ומימה הוא: לרבות כ' בעלי קומה. צקונטרס פירש כל צ"ח אכל צירושלמי משמע דרמזי אילנות וכל דבר המחובר והכי איתא התם אי מה

(א) [ב"צ ו, ס.] (ב) [לעיל ס:]
ע"ס ג: מנייה: סנהדרין
ב: זכית. מ. כרימות.
י: [ג] [לעיל ה:] לקטין
פ: [ד] [לעיל נה.] וס
סמ"ג, (ס) ד"ה אמת,
(ז) ר"מ מ"ג, (ז) ש"ל מ"ג,
(ח) ד"ה זקלא, (ט) כ"ל לר'
יוסי יעז"ן.

- תורה אור השלם
1. וקרא מלאך ה' אלו בלבת אש מתוך הסנהדרין וקרא וקרא הסנהדרין בער קאש ודסקנה איצו אבלי: שמו"ט ג
 2. בורא ניב שפתיים שלום שלום לך ורחוק ולקרב אמר ה' ה' וקראתיו: ישעיהו נ"ו י
 3. כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה את ישלם המבעיר את הבערה: שמות כ"ב ה
 4. ולקחתם אגדת זבאי וטבלתם בדם אשר בוסף והצתתם אל המשקל מן ואל שתי המזוזות מן הדם אשר בוסף ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר:
 5. ואמרתי לאדמת ישראל בה אמר ה' ונהני אלפיך והוצאתי תרבי ממצודה והבאתי ממך צדיק ורשע:
 6. הצדיק אבד וכן איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הקרעה נאסף הצדיק: ישעיהו נ"א א

גליון הש"ס

גמ' או מיבעי ליה לחלק.
עין חולין פ"ד ע"ב מ"ט'
ד"ה לתלם ונ"ע:

רבינו הנאל

סלתא או שראבא דההוא ודאי מעשה דיריה קא גרמי קרימא לן דהכי ואנן על גב דריש לקיש משמיה חזוקיה דהוא רביה דר' יוחנן פלוג עליה כיון דבדחיא לא אנשכין פלוגתייהו לא דחזין לר' יוחנן. [בא] אחד וניבא המנהג חייב מאן דתאני ליובה לא מיישבת דכתיב בלבת אש ומאן דתאני ניבה לא משתבש דכתיב בורא ניב שפתיים. חזוןיהו חדא טעמא נינהו... [בלבת הרוח כולן פטורין. ת"ר] ליבה [ולבתה הרוח אם יש בליבתו] כדי ללבותה חייב ואם לאו פטור... [צ"א דה.] פי' גזא. ע"פ יבשים. סלתא, ע"ס קטנים. שראב, נר. ר' יוסי אמר דצמריא צמורי. פי' חממא חמומי שלא נשך בשפתיו אלא פפר פיו ונשך מן הגרון והיניח רוח חם לפיכך אינו דומה לזורה ורוח מסייעתו. פ"א שלא היה מלכה בכל כחו אלא מושב ע"י האור, וליבתו הרוח.